

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa

Informacja sygnalna

Data opracowania:
22.08.2014 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
tel. 22 464 23 15
faks 22 846 76 67

Internet: warszawa.stat.gov.pl

**FUNKCJONOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO
ORAZ ZAKŁADÓW STACJONARNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2013 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem prezentowanych danych są roczne sprawozdania statystyczne:

- *PS-01 – sprawozdanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego,*
- *PS-02 – sprawozdanie rodzinnej pieczy zastępczej,*
- *PS-03 – sprawozdanie zakładu stacjonarnego pomocy społecznej.*

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Opieka oraz wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki i wsparcia ze strony rodziny naturalnej, może być realizowana przez instytucjonalną lub rodzinną pieczę zastępczą. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie: placówki opiekuńczo-wychowawczej (typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego lub łącząca zadania ww. placówek), regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa oraz zawodowa) oraz rodzinny dom dziecka. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie: opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej (placówka realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne) lub w połączonych formach.

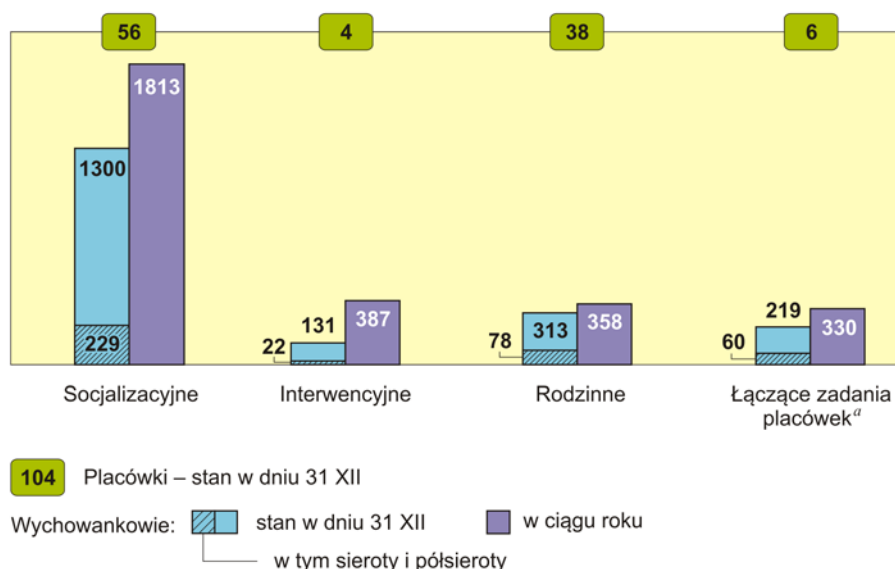
INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Na terenie województwa mazowieckiego według stanu w dniu 31 XII 2013 r. funkcjonowały 104 placówki opiekuńczo-wychowawcze (z tego: 53,8% stanowiły placówki typu socjalizacyjnego, 36,5% typu rodzinnego, 5,8% łączące zadania placówek i 3,8% typu interwencyjnego) oraz 1 interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych, które zapewniały stałą opiekę całodobową, w ostatnim dniu roku przebywało 1963 wychowanków. Najwięcej wychowanków (66,2%) przebywało w placówkach socjalizacyjnych, a najmniej (6,7%) w placówkach interwencyjnych.

Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych według typu placówki w 2013 r.

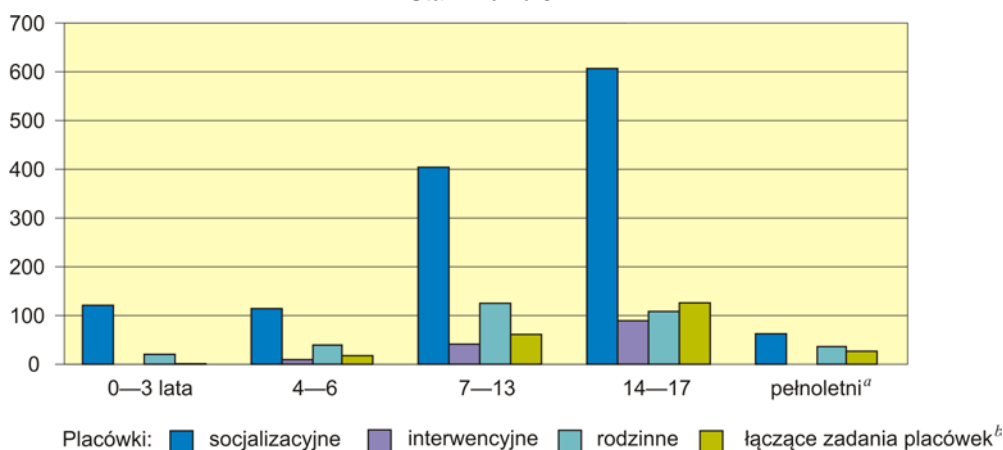

^a Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

Wśród osób przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych więcej było chłopców (1019) niż dziewcząt (944). Najliczniejszą grupę (46,9%) podopiecznych stanowiły osoby w wieku 14–17 lat, a najmniejszy odsetek podopiecznych (0,9%) stanowiła najmłodsza grupa wiekowa dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Spośród wszystkich podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych 116 osób (5,9%) to pełnoletni wychowankowie kontynuujący naukę i pozostający nadal w placówce. Osoby te przebywały w większości w placówkach socjalizacyjnych (50,9%).

Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych według grup wieku i typu placówki w 2013 r.

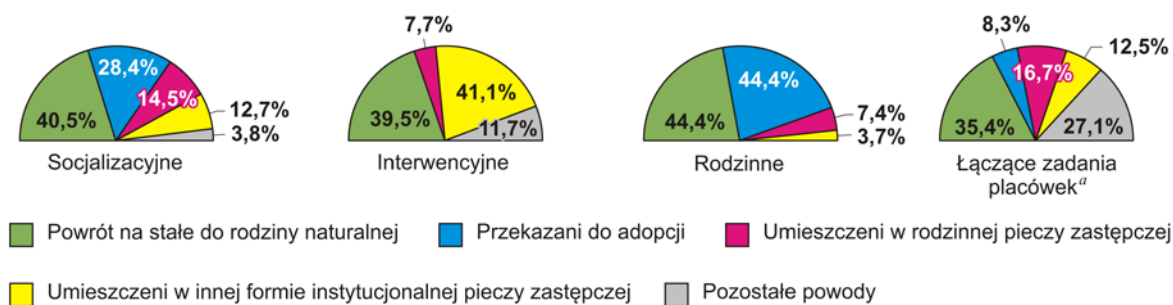
Stan w dniu 31 XII

^a Wychowankowie kontynuujący naukę (pozostający nadal w placówce). ^b Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2013 r. na podstawie orzeczenia sądu do placówek zostało przyjętych 1851 podopiecznych – w większości (67,6%) osoby te trafiły do placówek socjalizacyjnych. Opieką objęto 138 osób chorujących przewlekle i 181 osób niepełnosprawnych. Jedynie 2,8% wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych było sierotami biologicznymi, a 17,1% – pólsierotami. Dzieci i młodzież umieszczona w placówce po raz pierwszy stanowiła 59,6% ogółu wychowanków. W placówkach przebywało również 15 małoletnich matek oraz 16 cudzoziemców.

Struktura wychowanków do 18 roku życia według powodów opuszczenia placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2013 r.

^a Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W ciągu 2013 r. 661 wychowanków w wieku do 18 roku życia z różnych powodów opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze. Najlicniejsza grupa (39,9%) to podopieczni, którzy powrócili do rodziny naturalnej. Powodem opuszczenia placówki przez 23,0% wychowanków było przeniesienie do innych form instytucjonalnej pieczy zastępczej, do rodzinnej pieczy zastępczej odeszło 11,8% wychowanków. Nową rodzinę dzięki adopcji znalazło 16,9% wychowanków, w domu pomocy społecznej znalazło miejsce 0,6% wychowanków, natomiast 7,7% osób opuściło placówki z innych powodów.

Ponadto 264 pełnoletnich wychowanków opuściło placówki, z czego 44,7% powróciło do rodziny naturalnej, a 38,6% założyło własne gospodarstwo domowe.

W swojej działalności placówki opiekuńczo-wychowawcze wspierane były pracą wolontariuszy. W ciągu 2013 r. we wszystkich typach placówek na terenie województwa mazowieckiego bezinteresowną pomoc potrzebującym świadczyło 377 wolontariuszy – z tego 306 osób pomagało w placówkach socjalizacyjnych, 51 osób w placówkach łączących zadania placówek, 17 osób w placówkach rodzinnych i 3 osoby w placówkach interwencyjnych.

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2013 r. opiekę dzienną zapewniały 304 placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej lub w połączonych formach. Dysponowały one 10216 miejscami – 85,1% w placówkach opiekuńczych, 9,7% w specjalistycznych, 4,3% w połączonych formach i 0,9% w placówkach pracy podwórkowej.

W ciągu 2013 r. w placówkach wsparcia dziennego opieką objęto 13039 dzieci, 84,5% podopiecznych korzystało ze wsparcia w placówkach opiekuńczych, 9,9% w placówkach specjalistycznych, 4,7% w placówkach w połączonych formach i 0,9% w placówkach w pracy podwórkowej.

Tabl. 1. **Placówki wsparcia dziennego według typu placówki w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego			
		opiekuńcze	specjalistyczne	pracy podwórkowej	w połączonych formach
Placówki.....	304	261	32	2	9
Miejsca.....	10216	8691	994	91	440
Korzystający.....	9467	8129	871	86	381
w tym osoby niepełnosprawne	467	301	160	—	6

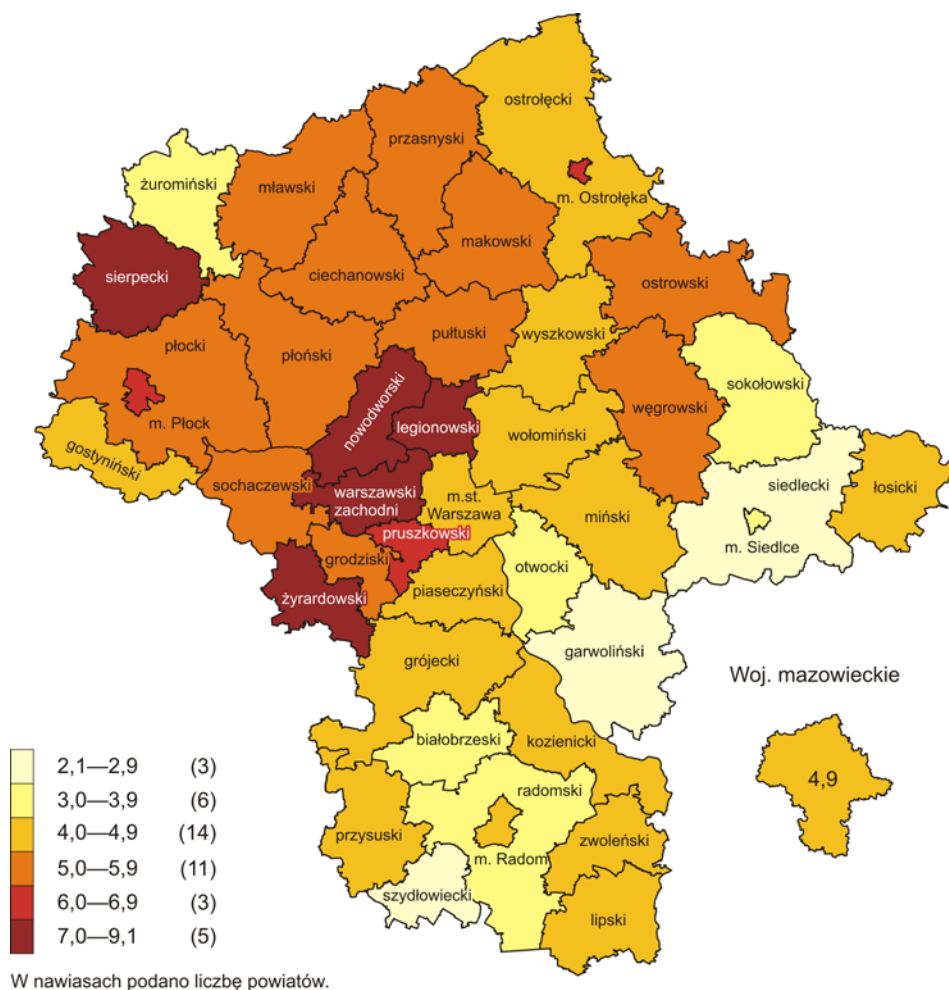
Osoby pracujące z dziećmi były wspierane przez 561 wolontariuszy w placówkach opiekuńczych, 210 w placówkach specjalistycznych, 55 w placówkach w połączonych formach i 28 w placówkach pracy podwórkowej.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie województwa mazowieckiego w dniu 31 XII 2013 r. opiekę nad dziećmi sprawowało 4247 rodzin zastępczych i 24 rodzinne domy dziecka. Większość rodzin zastępczych stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem – 65,7% ogółu, rodziny niespokrewnione z dzieckiem – 30,8% i zawodowe rodziny zastępcze – 3,5%. Funkcję rodzinnej pieczy zastępczej pełniło 2156 osób samotnych oraz 2115 małżeństw. Najczęściej (30,3%) pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej podejmowały się osoby w wieku 51–60 lat oraz w wieku 61–70 lat – 22,4%, natomiast najrzadziej osoby w wieku do 21 roku życia – 0,4%.

Dzieci do 18 roku życia przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej na 1000 dzieci w tym samym wieku w 2013 r.

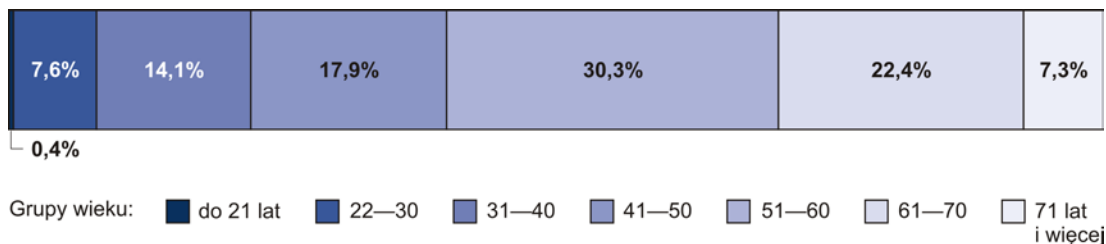
Stan w dniu 31 XII

Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 6011 dzieci (w tym 84,8% to osoby do 18 roku życia). Największą grupę stanowili wychowankowie w wieku 7–13 oraz 14–17 lat (odpowiednio 35,7% i 31,8%). Podopieczni w wieku 18–24 lata stanowili 15,2%, a w wieku 3 lat i mniej – 7,7%.

Charakterystyka osób pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2013 r.

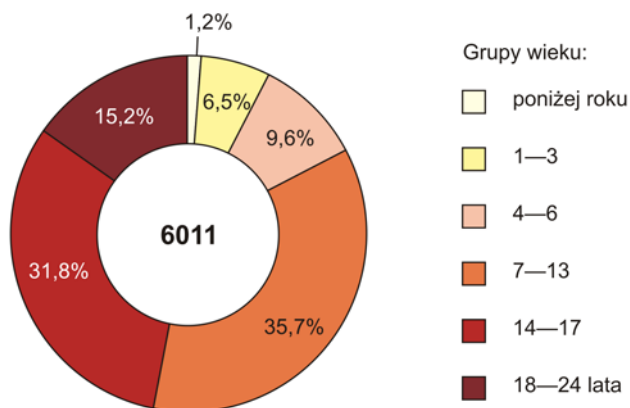
Stan w dniu 31 XII

W zbiorowości dzieci niepełnoletnich objętych opieką znajdowały się 562 osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, 455 sierot i 11 cudzoziemców. Dzieci umieszczone po raz pierwszy w rodzinnej pieczy zastępczej stanowiły 11,4% ogółu wychowanków.

Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2013 r.

Stan w dniu 31 XII

W województwie mazowieckim w 2013 r. rodzinną pieczę zastępczą ogółem opuściło 649 dzieci w wieku do 18 roku życia – z tego: 29,7% powróciło do rodziny naturalnej, 19,4% przekazano do adopcji, 21,4% umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej, 21,7% umieszczono w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej i 7,7% opuściło placówki z innych powodów. Rodzinną pieczę zastępczą opuściło również 312 młodych osób, które w 2013 r. ukończyły 18 lat. Spośród nich 185 osób usamodzielniało się, w tym 149 założyło własne gospodarstwo domowe, a 6 powróciło do rodziny naturalnej lub krewnych.

STACJONARNE ZAKŁADY POMOCY SPOŁECZNEJ

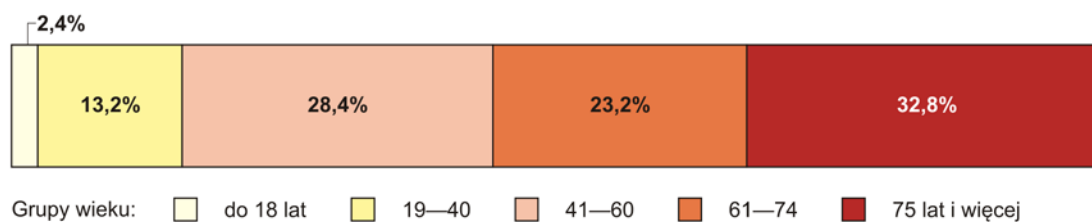
Opieką instytucjonalną objęte są nie tylko dzieci i młodzież pozbawione możliwości wychowywania się w rodzinie biologicznej, ale też inne osoby wymagające wsparcia jednostek świadczących usługi pomocy społecznej.

W województwie mazowieckim w końcu 2013 r. działalność w zakresie stacjonarnej pomocy społecznej prowadziło 241 zakładów oraz 3 filie. Z ogólnej liczby zakładów 41,9% stanowiły domy pomocy społecznej, 30,3% placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, 15,8% schroniska lub domy dla bezdomnych, a 4,6% domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Stacjonarne zakłady pomocy społecznej (łącznie z filiami) miały do dyspozycji 15791 miejsc – ich liczba wzrosła w ciągu roku o 1201, tj. o 8,2%. Podobnie jak w latach poprzednich największą liczbą miejsc (9678, tj. 61,3% ogółu) dysponowały domy pomocy społecznej.

Według stanu w końcu roku we wszystkich zakładach przebywało 14394 mieszkańców, wśród których 48,6% stanowiły kobiety. Pod względem struktury według wieku najmniej liczna była grupa osób młodych (do 18 roku życia), stanowiąca 2,4% ogółu mieszkańców (347), a najliczniejszą grupę stanowiły osoby liczące co najmniej 61 lat – 56,0% (8057).

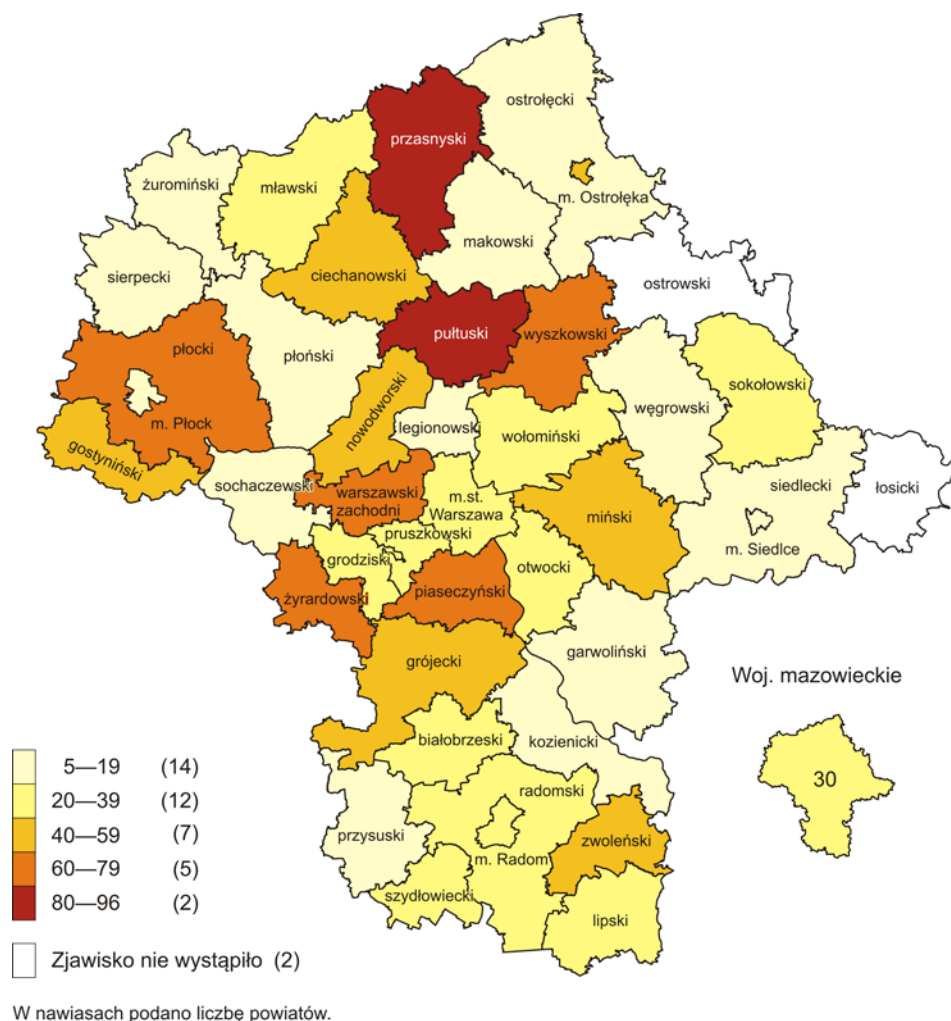
Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według grup wieku w 2013 r.

Stan w dniu 31 XII

Średnio w województwie mazowieckim na 10 tys. ludności 27 osób przebywało w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej. Liczba mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej na 10 tys. ludności była w poszczególnych powiatach zróżnicowana. W powiatach płońskim i przysuskim liczba ta kształtowała się poniżej 5 osób. Natomiast najwięcej, ponad 88 osób, przebywało w placówkach powiatu pułtuskiego.

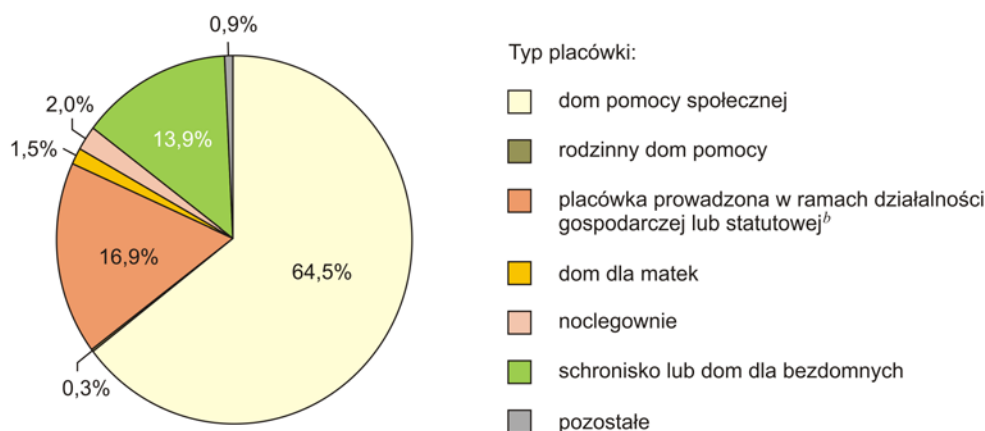
**Miejsca w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej
na 10 tys. ludności według powiatów w 2013 r.
Stan w dniu 31 XII**

Najwięcej zakładów stacjonarnych pomocy społecznej działało w podregionie warszawskim zachodnim – 61 placówek (z czego najwięcej w powiatach piaseczyńskim – 19 i warszawskim zachodnim – 16), w podregionie warszawskim wschodnim – 52 placówki (głównie w powiatach wołomińskim – 15 oraz nowodworskim i otwockim – po 11) i na terenie m.st. Warszawy – 52 placówki (z czego najwięcej w Wawrze – 8 oraz na Woli – 7). W powiatach ostrowskim i łosickim nie działały stacjonarne zakłady pomocy społecznej.

Powiaty województwa mazowieckiego charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem pod względem liczby miejsc w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w relacji do liczby mieszkańców. Największą liczbą miejsc w przeliczeniu na 10 tys. ludności dysponowały zakłady stacjonarne pomocy społecznej w powiatach pułtuskim (96) i przasnyskim (83); najmniejszą zaś w powiatach płońskim (5) i ostrołęckim (6).

**Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej^a
według typu placówki w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z filiami. ^b Placówka zapewnia całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, działająca na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub statutowej.

Mieszkańcy przebywający w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej to osoby z różnego rodzaju schorzeniami, dlatego placówki przystosowują swoje budynki do potrzeb osób niepełnosprawnych. Najczęstszym udogodnieniem są pochylnie, podjazdy i platformy – posiadały je 152 placówki, 128 posiadało windy. Żadnych udogodnień dla osób niepełnosprawnych nie posiadały 54 placówki (22,1% ogółu).

Większość mieszkańców stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (79,1%) przynajmniej w części uczestniczyła w finansowaniu swojego pobytu, pokrywając koszty z dochodów własnych, np.: z emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, z czego zaledwie 7,8% z nich pokrywało koszty w pełnej wysokości. Dla 4,1% mieszkańców pobyt opłacany był całkowicie przez gminę lub budżet państwa, 3,5% przez członków rodziny.

Na umieszczenie w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej oczekiwało 2431 osób. Najwięcej pensjonariuszy oczekiwało na miejsce w domach pomocy społecznej – 91,5% ogółu oczekujących.

Opiekę nad mieszkańcami stacjonarnych zakładów pomocy społecznej w końcu 2013 r. sprawowało 7979 osób, tj. o 5,0% więcej niż w 2012 r. Personel medyczny liczył 1074 pielęgniarki i 74 lekarzy. Na 1 pielęgniarkę przypadało średnio 13 mieszkańców, a na 1 lekarza 195 osób. W domach pomocy społecznej pracowało 6648 osób (83,3% personelu zakładów stacjonarnych). Bezinteresowną pomocą w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi służyło 700 wolontariuszy.